

בקיבוץ

גיליון 146 אב תשפ"ב אוגוסט 2022

יהודית אפרתי
2022-1944

מה צריך אדם - לאה גולדברג

מה בסך הכל צריך אדם?

לפחות אדם אחד

אחר

שישקף לו את עיניו

שיהדהד לו את קולו

שישבר את בדידותו הקיומית

את החומות השקופות

שבין התוף לבין החוץ לבין התוף

שיחזיק בפפים רועדות את הנפש

העירמה, השברירית

וינהג בה ברוך.

אדם בסך הכל

צריך אדם.

בקיבוץ ישנן דמויות שנדמה כי תמיד היו כאן. חלק בלתי נפרד מהנוף. וכשהן הולכות, ובעיקר באופן פתאומי, משהו מתרוקן. משהו חסר. יהודית היתה כזאת. דמות מרכזית בלי לעשות הרבה רעש. עשתה את שלה בעקביות, בנחישות ובהתמדה. גם כשמסביב הדברים משתנים, היא כאן, ביננו. ממשיכה בשגרת יומה ומשקפת את שגרתנו. מוזר לחשוב שכבר לא נראה אותה על הקלנועית בדרך לבריכה, שלא נקבל ממנה טלפון עם בקשות לעלון, שלא נמצא אגוזים בפסח ודבש בראש השנה בתא הדואר.

ליהודית לא היתה משפחה קרובה. היא חיה לבדה. אבל חסרונה בקהילה שלנו מורגש מהיום הראשון. הדבר בלט במיוחד בהלוויה ובולט גם עכשיו, כשצריך להוציא עוד עלון.

מתחילת שנות ה-90, לאחר שהוצאת העלון נקלעה למשבר, לקחה על עצמה יהודית את עריכתו. בתחילה בצוות עם אמנון זלינגר וירון שור, ולאחר מכן בעצמה. וגם כשקמה ההרחבה ואיתה האגודה היא המשיכה והוציאה גם עלון נוסף עבור הקהילה כולה.

עיון בתיקה של יהודית בארכיון הקיבוץ הוא כמו מסע בהיסטוריה של

העשורים האחרונים בכפר מנחם. כעורכת העלון היא כתבה על האירועים השונים שהתרחשו בחיינו – הפרטה על שלביה השונים, הקמת ההרחבה, השיוך, הקושי באיוש תפקידים ועוד. אבל אין בדבריה שום דבר אישי. הקטעים שכתבה לעלון הם תמיד אמירות כלליות לציבור, פתח לדיון, אבל לא מעבר לכך.

העלון היה מפעל חיה של יהודית. הפרויקט שלה במשך עשרות שנים. אין ספק שהחלל והחוסר גדולים.

בחרנו להקדיש את הגיליון הזה לזכרה, בתקווה שנמצא דרך להמשיך את דרכה.

ושוב, אחטא ואשוב / רוחמה וייס

אולי כי נדמיתי	זמן רב מדי נדמיתי ועל כן
מאיכותה של השגרה	אני סוגרת את הדלת.
כי עיפתי	אני נועלת.
מאורות הניאון	אני יודעת כי אמהר לחזור.
מהצבעוניות	אני תולה שלט:
מקלות הלקוט.	וצאתי לסדר ענינים דחופים
כבדה עלי השהיה	(אנא בטובכם, סבלנותכם)
בחנות המכלת.	אחטא
	ותכף אשוב.

יהודית תכננה לפרסם את שירה של רוחמה וייס בעלון אוגוסט.

צילום: דוד פרלמוטר

יהודית אפרתי קורות חיים

יהודית נולדה בכפר מנחם ב-28 באוקטובר 1944 להוריה ברל ובלה אפרתי. היא התחנכה כמו כולנו במסגרת החינוך המשותף. בגיל מאוד צעיר חלתה יהודית במחלת הפוליו שהיתה נפוצה אז בישראל. כתוצאה מהמחלה נותרה יהודית עם נכות בשתי רגליה. היא התחנכה בקבוצת "דרור" והצטיינה בלימודים ובפעילות חברתית ותנועתית. על אף נכותה השתתפה יהודית בכל פעילויות הכיתה והתנועה, כולל טיולים, מחנות, משחקים צופיים ועוד. היא לא דרשה שום פריווילגיה ובעזרת כוח רצונה העז השתלבה בכל פעילות. עם סיום לימודיה במוסד כפר מנחם יצאה יהודית ללימודי פסיכולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים. היא סיימה תואר ראשון ולאחר שנים גם תואר שני. כל חייה היתה יהודית חברת כפר מנחם ועבדה בעבודות שונות. שנים רבות עבדה במכבסה ובמזכירות הטכנית. בזמנה הפנוי עזרה למורים ומטפלות בייעוצים חינוכיים. גם בקיבוץ לא דרשה שום העדפה והיתה שותפה בכול. בשלושים השנים האחרונות היתה יהודית עורכת העלון בצורה קבועה וסדירה. אתמול כאשר חזרה לביתה מברכת השחייה בליווי המטפלת המסורה ג'ובלין נפטרה יהודית באופן פתאומי. היא תחסר לנו מאוד בנוף כפר מנחם. יהי זכרה ברוך.

כתב: אמנון זלינגר

יהודית יקרה,
בדומה לכל בוקר אחר - פתחת את יומך בבריכה ואפילו הספקת ליצור קשר טלפוני עם אחד מענפי השירות בקהילה.
רגע לפני מותך הפתאומי.
כך את! לא נכנעת לשום קושי או מורכבות ולא איפשרת לעצמך בשום מזג אויר - לנוח.
כעיתונאית הכפר ייצגת לנו את הדמוקרטיה במיטבה.
את עבור כולנו- סמל לכוח רצון, התמדה ואמונה במסוגלות.
יהודית, זה הזמן לנוח!
חלי זלינגר

יהודית היתה אישה אחרת. לא כמו כולם בהרבה מובנים. היתה לה דעה עצמאית ומחשבה חופשית והיא לא היססה להביע אותן. היתה מתקשרת אלי בבקשה לראיין אותי לעלון, מתחילה את השיחה בשאלה וכשהיתה מסיימת להגיד מה שרצתה, פשוט ניתקה את הטלפון. בזה מותה היה קצת כמו חייה. מפתיע, משאיר אותך לא מוכן, ובדרך שלה.
כשחזרנו לגור בכפר וביקשנו לקנות את הבית של ברל, התחדש קצת הקשר ובשיאו אפילו חגגה איתנו יום הולדת לבנות ואת ראש השנה. אבל לרוב אהבה את השקט שלה.
היה לה חוש הומור וכמעט בכל שיחה היתה צוחקת קצת, או לפחות מתבדחת.
יהודית נאבקה על עצמאותה בדרך מעוררת התפעלות. האתגרים הפיזיים והנפשיים שליוו אותה כל חייה, לימדו אותה לדאוג לטפל בעצמה בכל דרך שעזרה לה- ממדיטציות ועד פלדנקרייז, שחיה בקיץ ובחורף ועוד ועוד.
ועכשיו הגיע לסיומו ענף אחד מהמשפחה הלא גדולה שלנו...
נוחי בשלום יהודית
דקלה אפרתי חומסקי

כמה מילים שמתבקשות לזכרה של יהודית.
יהודית הייתה למעשה גיבורה, חייה היו קשים ויחסית בודדים, אולם היא לא התלוננה, לא נשברה, ספגה בגבורה את המכות שניחתו עליה ונשארה אופטימית חיובית וחזקה.
יהודית היתה עינינית ישרה וישירה וללא שמץ של חנופה. היא ידעה לעסוק בדברים שהם חיוביים: בתחום המנטלי כמו, ולא בלבד, העיתון שערכה, וכן בתחום הפעילות הפיזית שמגבולותיה אפשרו לה לבצע כמו השחיה, ואמנם שחתה עד רגעיה האחרונים וזו אינה קלישאה.
כשממשפחתה המצומצמת נותרו רק היא וברל, דאגו הם וסייעו, היא לו והוא לה, מבלי להכנע או להתחשב בקשייהם האחרים.
כבן דודה, יהודית ידעה להביע דאגה ואהבה, לי לילדי ונכדי, ושמחה להיות שותפה לכל השגינו ושמחותינו, בכנות ופרגון מלא, חף מכל קורטוב של קינאה.
אני וילדי זוכרים את האווירה הנעימה והמתעניינת שהיא השרתה. על איכותה האנושית של יהודית למדתי גם מהצער העמוק והכן, ואפילו ההלם שבו קיבלו ילדי, הילה מיכל ואביעד את הידיעה הכואבת על מותה הפתאומי.
עם זיכרונות ורגשות אלה ועם העצב העמוק והגעגועים נישאר לתמיד.
משה אפרתי, בן דודה של יהודית

יהודית,

יחד, מחודשיים לאחר שנולדת ועד היום.

יחד בשישייה עם יוכבד המטפלת, יחד בגן מיפה, יחד בקבוצת דרור – ויחד עד היום כאן בכפר מנחם. יחד כזה של כל כך הרבה שנים זה יחד מיוחד, זה קשר שיש לו משמעות ועומק. יש בו מחויבות שלא נאמרת במילים ולא נקבעה על פי שום כלל אבל היא קיימת, כל הזמן. זה כמו מין חוטים כאלה, שלא רואים אותם אבל הם ישנם עד שמישהו נפרד, וגם אז הקשר הזה לא נפרם.

דפדפתי היום באלבום התמונות שלי, ואת שם, בהמון תמונות וכל תמונה מעלה זיכרונות. זיכרונות של ילדות ונערות, כמו של כולנו. אבל את המיוחד שבך אני חושבת שקלטתי כשיצאנו לטיולי התנועה. מחיי היום יום לא זכורים לי אירועים בהם התקשית לעשות הכול כמו כולנו. הטיולים היו כבר אתגר יותר קשה, ואת יוצאת וזו בכלל לא אפשרות שלא תצאי ותסחבי תרמיל כמו כולם. נחושה, ברורה ועיקשת – אני כמו כולם! אני בטוחה שכל אחד מבני הכיתה זוכר את הימים האלה. טיולים קשים, קשים לכולם ואת לא מוותרת. ואתה נחישות לעשות הכול, כמו כולנו, היו איתך אז וליוו אותך עוד הרבה שנים בהמשך. למרות הקושי הפיזי – להמשיך להיות מעורבת, שייכת, משפיעה. והצלחת.

עם התובנות שלך בחרת את הדרך שהשאירה אותך מאוד במוקד העניינים. הוצאת עלוני הקיבוץ ובהמשך גם עלוני היישוב היו דרך ואמצעי להיות במרכז העשייה, לדעת, ולהיות מקור מידע, ליצור קשר עם חברים מגילאים ושכבות שונות ולהביא את הקול שלך בלי היסוס. מי עוד, חוץ ממך, יתקשר, בערב שבת, בטלפון הקווי, לקבל, ועכשיו, תשובה לשאלה שמעסיקה...

הקשר בינינו, זה שנבנה במהלך השנים, היה מורכב מתחושת השייכות והאחריות של שתי בנות כיתה שנשארו בכפר ומהאהבה לכפר מנחם. השייכות ותחומי העניין המשותפים אפשרו לנו לשמור על קשר שאולי לא תמיד נראה אבל התקיים כל הזמן.

יהודית, יכולת לחכות עוד קצת, השארת הרבה דברים פתוחים אבל מה שהספקת לעשות, מה שהשארת כאן לבית הזה – לא רבים מגיעים לזה. הרבה ממך נשאר ויישאר כאן לדורות.

נוחי בשלום כי מגיע לך קצת שקט.

אוכמה אבירם

תמונות קיץ שצילם איתן קלנר
לבקשתה של יהודית

מעל עשר שנים הייתי העורכת הדיגיטלית של עלון היישוב, עלון האגודה, שהחל להתפרסם עם האכלוס של ההרחבה, בנוסף לעלון הקיבוץ.

יהודית השכילה מיד בתחילת הדרך ליצור קשרים עם תושבים בהרחבה, אנשים מגילאים שונים, מרובדי אוכלוסייה שונים ולא רק בעלי תפקידים. כך היו לה מקורות מוסמכים לדיווח על תינוקות שנולדים, חיילים וחיילות המתגייסים או יוצאים לשנת שירות, צלמים וצלמות שתיעדו בלב חפץ את האירועים והנופים שביקשה מהם.

כל המתרחש במערכת החינוך, שעברה להיות תחת אחריות האגודה, זכה לכיסוי נרחב של מידע מילולי מלווה בתמונות מהשטח, ובדומה לכך דאגה לפרסם בעלון אירועים, דעות וראיונות. היא עצמה לא העלתה שום מילות ביקורת. אם הוסיפה כמה מילים בשולי כתבה, או בפתיח שלה, היו אלה מילים של אופטימיות ופרגון.

חלקי בעריכה היה טכני בעיקרו, לחבר בין פיסות המידע, התמונות ולעצב את הנראות של העלון. עם זאת, יהודית ביקשה לא פעם להתייעץ איתי מעבר לרמה הטכנית והיתה קשובה להצעותיי והערותיי.

אוזנה של יהודית היתה כרויה למתרחש ביישוב. היתה מגיעה לשיחות ואסיפות כעיתונאית המחויבת לתפקידה, רושמת את הנאמר בכתב ידה ומקלידה בהמשך במחשב. המעבר לשימוש במחשב הביא אותה לרצון לרכוש את המיומנויות הטכנולוגיות הנדרשות לאיסוף החומר, לכתובת כתבות ויצירת קשר עם מקורותיה ביישוב, במועצה וברחבי הרשת.

עזרתי לה תחילה בהדרכה אישית רציפה בשימוש ב-word ובדואר אלקטרוני והיא מיד יישמה את הנלמד בדרכה. מצוידת ב"עכבר" גדל ממדים התואם את מגבלות ידה, היתה מקלידה אות אות והצלחה בהמשך להפיק טקסטים כתובים ומעוצבים ברמה נאותה, שלא דרשו הרבה הגהה ועיבוד מצדו. תקשורת המיילים איתה היו מאוד אפייניית לה: היתה חוסכת מילים וכותבת את תוכן המייל ישר בכותרת...

מדי פעם היתה מבקשת עזרה לרענן ושיפור וכך קבענו פגישה ליום חמישי האחרון לחייה. באותו יום התקשרה אלי בסביבות השעה שמונה בבוקר ואמרה לי בקול חלוש, שאינו אופייני לה, שאינה יכולה לדבר ולכן לא נוכל לקיים את פגישתנו. לא דובבתי אותה כי חשתי שקשה לה לדבר.

את העתיד להתרחש תוך כשעה, לא צפיתי.

יהי זכרך ברוך

עמליה גולדברג

יהודית יקירתי,

קשה לדבר עלייך בלשון עבר, כמו שתמיד קשה על מי שמותו פתאומי כל כך. דיברנו לאחרונה ביום ראשון בערב, ותכננו לבקר אותך בעוד שבועיים, איילת, מאור ואני. כבר לא נאכל יחד את האבטיח שרצית להביא לבריכה.

הכרנו לפני חמישים שנה, בחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטה בירושלים. אני לא זוכרת איך נקשרנו זו לזו, שכן למדנו יחד רק קורס אחד. אבל נשארנו חברות מאז.

לא שמעתי אותך אף פעם מתלוננת על קשיים. דיברת עליהם בצורה עניינית, דברים שצריך לחיות איתם. בשנים האחרונות, כשחברות וחברים מסביבי התחילו לסבול מתחלואים שונים, חשבתי עלייך כל פעם מחדש. את היית בשבילי דוגמה לאדם שאינו מתלונן. אף פעם לא אמרת: למה זה קרה לי, ולא ריחמת על עצמך כשיכולותייך פחתו בהדרגה. גם כשנסעת עם הקלנועית היישר לתוך הבריכה, סיפרת לי על זה קצת בחיוך, ובעיקר עם הרבה הכרת תודה לאלה שקפצו מיד להוציאך מהמים. הערכתי מאוד את האופטימיות שלך. דאגת ככל שיכולת לשמר את יכולותייך. כשכתבתי על מותך לבת דודה שלי, היא ענתה שאת היית האדם הראשון שהכירה שעשה מדיטציה. חברה אמרה לי שהיית בעיניה אישה אמיצה וחזקה.

שנים רבות ערכת את עלון הקיבוץ, ואחר כך גם את עלון היישוב. אני יודעת כמה חשוב היה לך לעודד את חברי הקיבוץ להביע את דעותיהם, ואת בעלי התפקידים בקיבוץ לדווח על פעולותיהם ועל התכנונים בתחומים שונים. את ידעת שלחלק מהחברים הוותיקים היה לא פשוט להתמודד עם התמורות שחלו בחיי הקיבוץ, והשתדלת מאד שיבינו את משמעותם של השינויים. דאגת גם להשמיע את קולם של הצעירים, ומדי פעם ראיית לעלון תלמידים מבית הספר. היה חשוב לך לתרום להכרות ולקרבה בין תושבי ההרחבה לבין אנשי הקיבוץ. המשכת להקליד גם אחרי שנפגעה היד הטובה שלך, והקלדת באצבע אחת בלבד. אני מניחה שכאשר ישבת לשולחן המחשב אתמול בבוקר בפעם האחרונה, הכנת את העלון לראש השנה.

ידעת לשמור על קול ייחודי משלך, ובו בזמן להעריך את יתרונותיו של הקיבוץ.

היית נדיבה ברגשותייך. ידעת לבטא הערכה ולהביע תודה, במילים או בתשורות קטנות, הרבה יותר ממני ומאנשים אחרים שאני מכירה. לאחרונה ביקשת שאקנה צעיף דק שרצית לתת מתנה למישהי. עוד לא הספקתי לקנות אותו, ואיני יודעת למי הוא היה מיועד. האם היה מתנת יום הולדת, או ביטוי להערכה שלך?

אני הייתי מעין הנציגה שלך בעיר הגדולה. מדי פעם קניתי דברים שביקשת, או סיפרתי לך איך מתנהלים הדברים מחוץ לקיבוץ, למשל בבית המשותף שבו אני גרה, או במגעים עם כל מיני רשויות. שימשתי לך גם קצת כמו ראי. לפעמים צלצלת אלי כדי לשתף אותי בדברים שהתכוונת לומר באיזו שיחה.

היית חברה טובה. בין השאר, הקפדת להגיע לירושלים לכבוד כל יום הולדת שלי, גם כשזה דרש ממך מאמץ רב. לפני שנים, בתקופה שנזקקנו לזה, הגעת אלינו ביוזמתך כל שבוע. את איילת אהבת במיוחד. שמחת מאד כשהיא ומאור נישאו, והרבית להתעניין בשלומם. על גובי דיברת בהערכה רבה.

היי שלום, יהודית. הנחמה היחידה שיש במותך היא שהוא בא לך פתע, ולא סבלת. לו הייתי מאמינה בקיומו של גן עדן, הייתי בטוחה שאת שם. כאן, על פני האדמה, תחסרי לי מאד.

תמי דותן

עצוב סתם כך למות באמצע הקיץ, עונת הבריכה, המקום הכי אהוב עלייך. הודעת מותך תפסה אותי לגמרי בהפתעה. לפני כמה ימים עצרת לידי עם הקלנועית וביקשת שאבוא לבקר כי את רוצה לעשות איתי שוב שיחה. הפעם על משפחתי בשואה. לצערי לא הספקתי. במשך השנים ניהלנו ברבה שיחות על נושאים שונים. חבל שלא יזמתי יותר שיחות. תמיד חושבים שיש עוד זמן. אהבת את האופטימיות שלי. אמרת תמיד כמה טוב שאני כזאת ושזה גם מעודד אותך. אני קראתי לך "גיבורה שלי". לקום כל בוקר עם מוגבלות קשה ולא רק לעזור לעצמך דרך שחייה אלא גם לשרת את הקהילה, לעזור לאחרים. כן גיבורה ודוגמה למופת. ליוויתי אותך למומחים שונים עד ירושלים ועוד. לצערנו לא היה להם מה להציע לשפר את מצבך מלבד שחייה.

הכרתי את יהודית לראשונה כקרובת משפחה ב-1972. בשנות ה-90 נפגשנו דרך תפקידי כרכזת בריאות ורווחה ומנהלת בית הדר. אחר כך במסגרת ארגון בית התעסוקה של רחלה כשיהודית היתה מאוד פעילה בהצלחת המפעל וגם התנדבה בהרצפולד. בזמן האשפוז של אבא ברל בבית הדר ראיתי איך סחבו יחד את אסון התאונה של הבת, האחות ואת מות האם. השתדלתי לעזור, לתמוך.

כעורכת העלון יהודית פנתה אלי באופן קבוע לאייר וגם לכתוב על נושאים שונים במשך השנים. על הקיבוץ, הקרמיקה, פוליטיקה ועוד. יצא לי להסיע את יהודית לבריכה ולרופאים, שוב מקום לשיחות. יהודית עם אין סוף מילים של תודה. אני הרגשתי שכבוד לי וברור מאליו.

יהודית היתה בעלת אינטליגנציה, עקשנות בכל מצב לספק את מה שתכננה. בעמידה שלה על עצמאותה עד הרגע האחרון. כשבאתי לבקר בביתה קיבלה אותי תמיד עם חיוך גדול ושמחה. כמה חבל שלא הספיקה יותר שנים ליהנות מהשיפוץ הנגיש, המותאם לנכות הקשה מילדות. היא היתה גאה בבית המחודש והנוח. אחרי שנים סוף סוף הסכמת לקבל מטפלת, שמחת ונהנית.

עכשיו נגמר הסבל הפיזי והנפשי של חיים שלמים. אולי ניתן מוות קל לסובלים כל החיים בשקט בלי להתלונן.

תנוחי בשלום יהודית גיבורת על שלי.

ז'וז'י שינדלר

כבר מספר שנים טובות שכל קיץ אנחנו נפגשות בברכה... עוד לפני שמודיעים לציבור על פתיחת עונת הרחצה... את כבר מתקשרת להודיע לי בשמחה שהברכה נפתחת ואת תתייבבי לשחיית הבוקר... שלוש פעמים בשבוע... בלי לפספס...

והאחרונה שעוזבת בסיום העונה... ותמיד עם קופסת שוקולד לבבות ומכתב הערכה והכרת תודה... בדרכך שלך לימדת אותי על נחישות והתמדה... איך לא לוותר למרות המוגבלות והקושי... וכמה זה משתלם... וגם אחריי תקרית הקולנועית (תקרית שתזכר בקיבוץ עוד לשנים והשאירה אותי המומה לכמה ימים)... את בקלילות שלך אמרת "שלא קרה שום דבר ואת יותר מבסדר" וכך תמיד היה אצלך... שלומך תמיד היה מצויין והכל היה פשוט לביצוע...

אתמול עוד הגעת לברכה... עם החיוך וברכת בוקר טוב... התעניינת בשלומי... ואיך הייתה לי החופשה... שאלת אם אמא כבר הגיעה לשחות? ונתת לי משימות לבצע בשביל עלון הקיבוץ שניהלת במרץ והשקעה... שמחה בשבילך שעוד עשית שאהבה נפשך בשעתך האחרונה...

תחסרי לי בנוף הקיבוץ

בנוף הברכה

אוריין בן חורין

בשלוש השנים האחרונות אפשר לומר שיהודית היתה הבוסית שלי. לקחתי על עצמי לעזור לה בעיצוב העלון ועשיתי זאת בשמחה רבה. בכל חודש, בדרך כלל בשבוע הראשון, קיבלתי מייל הכנה, כותרת המנוסחת באופן הבא (ציטוט מדויק מהמייל שקיבלתי מיהודית ביום רביעי האחרון): "הי אורית רוב החומר יגיע אליך ביום ג הבעיה כרגיל הדיווח של חלי". הכל בכותרת, בלי פסיקים ובלי מילים מיותרות.

ביום המיועד הגיע מייל, בדרך כלל שרשור ארוך של התכתבויות עם הגורמים השונים וקבצים מצורפים. ובהמשך השבוע מיילים, טלפונים, תמיד בלי הרבה מילים אבל עם המון הערכה ותודה. התכתבויות ועדכונים, מתי העלון יישלח לדפוס, מי ישלח תמונות, מתי יועברו פרוטוקולים ועוד ועוד. והכל בלי וואטסאפ כי יהודית התקשתה לעבור לטכנולוגיה שהיא מעבר למייל.

למדתי לעבוד איתה בסבלנות וברגישות. ידעתי מתי היא בברכה, מתי היא בהתעמלות ומתי היא הולכת לנוח. תמיד בדיוקנות אופיינית ובלי תלונות. "תשלחי לי את העלון עד 15:00 כי אחר כך אני בברכה", "עד 9:00 אני פנויה ואז אני בהתעמלות", "ב-14:00 אני הולכת לנוח אז אם לא תספיקי עד אז תשלחי כבר בערב. עד 22:00".

גם כשהיתה מנוטרלת כי התקשתה להשתמש בידה הכל דפק ותפקד. החומר עבר בזמן גם כשהיתה בבית הדר. לפעמים אפילו לא עדכנה שמשהו אינו כשורה אצלה.

באדיקות וברצינות דאגה לקחה על עצמה את המשימה בכל חודש מחדש לחשוף את כולנו למתרחש בקיבוץ. לנסות להפוך את השאיפה לשקיפות לדבר ממשי. לתת מילים ונוכחות לחיי היום יום של כולנו, לשינויים המתרחשים בקיבוץ, לשמחות ולעצב. לתעד למעננו ולמען הדורות הבאים את החיים שלנו כאן בכפר מנחם. ולא פחות חשוב ליצור מקום של מעורבות ושייכות לכל חברי וחברות הקהילה. ואם אני לא טועה, אחוזי הקריאה בקרב החברים היו גבוהים הממוצע גם של העיתונים הנפוצים בארץ.

אבל נראה שמעבר לרצון לתעד ולשרת את החברים, העלון גם הכניס עניין לחייה והפך אותם לבעלי משמעות. שנים של עשייה בלי סימני ייאוש. מנהלי קהילה מתחלפים וכל אחד משתף פעולה עם הפרסומים ברמה המתאימה לו. ויהודית בשלה. ממשיכה למרות כל הקשיים. למרות פרוטוקולים שלא תמיד מתפרסמים, שאילתות שלא תמיד נענות. למרות הקושי להשיג תשובות מהחברים על שאלות פשוטות כמו מה אתה מאחל לעצמך לשנה החדשה.

יהודית לא שיתפה אותי בשיקולי עריכה. עשתה הכל בעצמה, בחרה תמונות ושירים לשער, קבעה את סדר הדברים, ידעה למי נולדו ילדים ומי הגיע למצוות. היא עבדה לבד, כנראה ממש כמו שהתרגלה לחיות לבדה ולהסתדר ככל יכולתה בעצמה. אני עזרתי לה ככל יכולתי בעניינים הטכניים. בשלב מסוים אפילו נתנה לי יד חופשית בבחירת התמונות.

אבל שיתוף הפעולה וההערכה הורגשו למרות שיהודית לא היתה אישה של מילים או של רגש (ובוא, גם אני לא).

וממש כמו שחיה, בבדידות אבל בנחישות, כך גם כנראה הלכה לעולמה. בדרך חזרה מהבריכה, בלי יותר מדי עניינים.

נוחי על משכבך בשלום יהודית.

אורית זלינגר

